

JAGODIČJE

ODDELEK ZA SADJARSTVO,
VINOGRADNIŠTVO IN
VINARSTVO

Raziskovanje tehnologij pridelave jagodičja

V Sloveniji se pridelava jagodičja iz leta v leto povečuje, tako je v letu 2021 potekala na skoraj 490 ha. Največ površin je bilo zasajenih z aronijo, jagodo, ameriško borovnico in haskap jagodo. Uspešna in ekonomično upravičena pridelava jagodičja predstavlja velik tehnološki izziv. Z ustrezno tehnologijo lahko dosegamo optimalne in kakovostne pridelke ter preprečimo oziroma vsaj zmanjšamo pojav bolezni, škodljivcev ali drugih fizičnih poškodb ter optimiziramo skladiščenje.

Na Kmetijskem inštitutu Slovenije potekajo pod okriljem raziskovalnega dela na jagodičju različne znanstvene in strokovno-raziskovalne naloge. Z njimi skušamo razložiti vpliv kmetijskih tehnoloških ukrepov in danih okoljskih razmer na uspešno pridelavo jagodičja. Na podlagi rezultatov iščemo optimalne rešitve za doseganje kakovostnih in visokih pridelkov. Raziskovanje poteka tako po smernicah ekološke pridelave jagodičja kot tudi v smeri visoko intenzivne integrirane pridelave.

Jagodičje pridelujemo v različnih zavarovanih prostorih in raziskujemo vpliv ter razvijamo tehnologije:

- zaščite pred dežjem (pridelava v tunelih, "fiksni" plastenjaki, pod protidežno ali protitično mrežo),
- zaščite pred soncem (uporaba senčilnih mrež),
- varstva pred boleznimi in škodljivci (sredstva za varstvo rastlin, protiinsektne mreže),
- kombinacijo različnih zaščitnih elementov
- primeren izbor sorte in
- pobiralne tehnike.

Vrste jagodičja

Jagoda (Žlahtni jagodnjak – *Fragaria x ananassa*)

Poznamo enkrat in večkrat rodne sorte, na trgu pa se vsako leto pojavijo številne nove sorte.

V Sloveniji najpogosteje pridelujemo enkrat rodne sorte, ki jih obiramo med koncem aprila do sredine junija. Večkrat rodne sorte sadimo v manjšem obsegu in so primernejše za sajenje na manjših površinah.

Enkrat rodne sorte: Clery, Jouly, Asia,
Dely, večkrat rodni sorti: Capry in Albion.

Ameriška borovnica (*Vaccinium corymbosum*)

V Sloveniji imamo ustrezne naravne pogoje (kisel pH tal 4,3–4,8) za pridelavo ameriških borovnic na šotnem Ljubljanskem barju. Pridelava v mineralnih tleh je pogojena s primerno pripravo tal, s katero znižamo pH. Poznamo zgodnje, srednje pozne in pozne sorte. S pravilnim izborom lahko obiramo borovnice od konca junija do septembra.

Priporočamo sajenje zgodnje sorte Duke, srednje poznih sort Bluecrop, Liberty in Draper ter pozni sorti Aurora in Elliott.

Malina (*Rubus idaeus*)

Poznamo enkrat in dvakrat rodne sorte malin, lahko pa z jesensko rezjo do tal dvakrat rodno malino pridelujemo kot enkrat rodno in jo obiramo le v enem obiralnem obdobju.

Zaradi težav, ki jih povzroča glivična bolezen sušica, priporočamo sajenje dvakrat rodnih sort Enrosadira, Polka in Amira, ki jih pozimi porežemo do tal, med enkrat rodnimi pa le sorti Tulameen in Glen Ample.

Ribezi in kosmulja

Grozdičje, kot s skupnim imenom poimenujemo ribeze in kosmulje, so trajni grmi. Pestrost barv je zelo velika, tako poznamo črni, rdeči, roza, zeleni in beli ribez ter belo do temno vijolično obarvane kosmulje.

Priporočamo sajenje rdečih sort ribeza Detvan ali Tatran ter črni Ben Navis.

Manj zastopane, a vendar odlične jagodičaste sadne vrste

Haskap jagoda je novejša predstavница jagodičja pri nas, ki jo morda marsikdo pozna po starem imenu sibirska borovnica. Ponudba različnih sort je izredno velika, za svežo uporabo se najpogosteje sadi sorta Aurora.

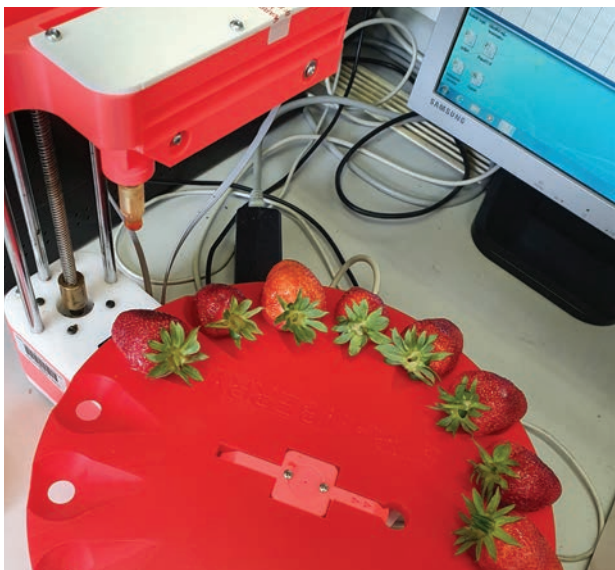

V Sloveniji pridelujemo na relativno velikih površinah tudi aronijo, katere pridelek je v celoti namenjen predelavi. Najbolj razširjeni sorti sta Nero in Viking. Na manjših površinah oziroma kot dodatno ponudbo na kmetijah pridelamo v Sloveniji tudi nekaj šmarne hrušice, bezga, jerebike, goji jagode, rakitovca, drena, murve in drobnoplodnega kivija.

Jagodičje na Kmetijskem inštitutu Slovenije

Strokovno, raziskovalno in svetovalno delo na področju jagodičja poteka na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS) neprekinjeno že več kot 70 let. Raziskovalno delo izvajamo v okviru različnih domačih in mednarodnih znanstvenih ter strokovnih nalog in projektov, pri katerih razvijamo nove tehnologije pridelave s poudarkom na varstvu, vplivu pridelave na okolje, digitalizacije sadjarstva itd. Za namen raziskovanja gojimo jagodičaste sadne vrste v sklopu Kolekcijsko-poskusnega nasada jagodičja na Brdu pri Lukovici (1,5 ha). V kolekcijah sort jagodičastih sadnih vrst in zbirki manj poznanih jagodičastih in drugih sadnih vrst je zbranih več kot 200 sort. Strokovno-raziskovalno delo je podprto z različnimi analitičnimi metodami, ki nam pomagajo razložiti vpliv tehnologije na kakovost jagodičja.

Strokovne izkušnje temeljijo na mnogih poskusih, ki potekajo pod okriljem Javne službe v sadjarstvu (strokovni nalogi Introdukcija jagodičja Tehnologije pridelave jagodičja) ter Integriranega varstva rastlin. V okviru Javne službe nalog rastlinske genske banke pa vodimo bogato kolekcijo vseh jagodičastih

Avtomatski penetrometer za hkratno merjenje trdote, barve in velikosti plodov

sadnih vrst kot tudi samoniklih oziroma divjih vrst jagodičja.

Proučevanje vpliva škodljivih organizmov v nasadu

Poleg tega je KIS koordinator neformalne skupine za jagodičje, ki jo sestavljajo zaposleni v Javni službi kmetijskega svetovanja, zasebne svetovalne službe, predstavniki gospodarstva ter pridelovalci. V okviru skupine skrbimo za prenos znanja ter izkušenj med deležniki v obliki strokovnih srečanj, izdajamo sezonska tehnološka navodila oziroma priporočila in organiziramo letni posvet o jagodi ter posvet o malini in ostalem grmičastem jagodičju.

Kmetijski inštitut Slovenije
**Oddelek za sadjarstvo,
vinogradništvo in
vinarstvo**

Hacquetova ulica 17
1000 Ljubljana
T: 01 280 52 62
dr. Nika Cvelbar Weber,
raziskovalka na področju jagodičja
E: nika.weber@kis.si

www.kis.si

August 2023
fotografije: Nika Cvelbar
Weber, arhiv KIS